

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.647/2015/12.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Tallián Blanka bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes képviselője:
Dr. Volein István ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:
Dr. Glósz Gábor ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.021/2015/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.85/2013/94.

Rendelkező rész

A Kúria a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.021/2015/3. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.85/2013/94. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 200.000 (kettőszázezer) forint és 54.000 (ötvennégyezer) forint áfa együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 388.900 (háromszáznolcvannyolcezer-kilencszáz) forint fellebbezési és 486.000 (négy száznyolcvanhatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az esztergályos szakképesítésű felperes az alperesnél gépi forgácsoló munkakörben állt munkaviszonyban. Egy profilozógépen dolgozott, amelynek a csavarjain időnként állítani kellett. 2011. június 2-án az egyik csavar meghúzása céljából a 64 cm magasan lévő gépkeretre lépett, miközben két kézzel a géptestben kapaszkodott egyik kezében villáskulcsot tartott, amellyel a fellépő mozdulat során megsértette az egyik szemét.
- [2] A T. Megyei Kormányhivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerve 2011. július 8-án kelt határozatával kötelezte az alperest fellépő biztosítására a profilozó soron, és 70.000 forint munkavédelmi bírsággal is sújtotta megállapítva, hogy a keretállás első csavarjait a padozaton állva nem lehetett elérni.

A felperes kereseti kérelme és az alperes védekezése

- [3] A felperes több jogcímen vagyoni és 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés iránt nyújtott be keresetet. Álláspontja szerint a baleset bekövetkeztében vétkes közrehatás nem terhelte. A gépbeállítás a talajon állva nem volt elvégezhető, emiatt lépett fel a gépkeretre. Ezt a műveletet mindig így csinálta.
- [4] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A felperes kizárólagos elháríthatatlan magatartására hivatkozással állította, hogy munkajogi kártérítési felelősség nem terheli.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] A Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.85/2013/94. számú ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az alperes javára perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy az állam által előlegezett illetéket és költséget az állam viseli.
- [6] Döntését a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 174. § (1) és (2) bekezdésére alapította.
- [7] Megállapította, hogy a perben nem volt vitás, miszerint a felperes balesete a munkaviszonyával összefüggésben következett be, ezért az alperesnek a kárfelelősség alóli mentesüléséhez bizonyítania kellett azon állítását, hogy a balesetet kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta.
- [8] Az elsőfokú bíróság az eljáró munkavédelmi felügyelőt tanúként meghallgatta. Vallomása szerint a munkavállaló felelősségét az ilyen eljárásokban a felügyelőség nem vizsgálja. A felperes elmondása alapján tette azt a megállapítását a közigazgatási eljárásban, hogy a belső csavarokat a padlón állva nem lehet elérni.
- [9] A perben kirendelt L.GY. igazságügyi munkavédelmi szakértő a helyszíni vizsgálaton megállapította, hogy a felperes által végzett művelethez nem volt szükség fellépő pódium biztosítására. A talajszintről az elvégezhető volt 40-50 fokos körkerületű húzó mozdulatokkal, mellyel kellő erőhatás fejthető ki a beállítási folyamat végrehajtásához. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a szakértői vizsgálat helyszíni szemlélén nem voltak azonosak a munkakörülmények a baleset idején fennálltakkal, mert a szakértő személyes meghallgatásával igazolta, hogy a baleset lényeges körülményei rekonstruálhatóak voltak.
- [10] Azoknak a munkavállalóknak a tanúvallomása szerint, akik szintén a profilozógépen dolgoztak, a felperest ért baleset során végzett munkaműveletet a talajon állva el lehetett végezni. Ezt igazolja a szakértő helyszíni vizsgálata során tett bizonyítási kísérlet mellett az arról készült videofelvétel is, melyen a felperes a talajon állva a profilozógép mellett kezében a villás kulccsal a csavarokat

meghúzza.

- [11] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a gépbeállításhoz szükséges csavarok meghúzását a padlón állva el lehetett végezni.
- [12] A munkavédelmi szakértő a baleset elsődleges okaként a helytelen szerszámhasználatot jelölte meg, mert a felperes a géptestre fellépés alatt a villás kulcsot a kezében tartotta, ráadásul azt úgy fogta meg, hogy a szerszám feje maga felé irányult. Ez a helytelen kéziszerszámhasználat a felperes szakmai képzettségével nem összeegyeztethető. Szakmunkásképzettsége és kisipari mesterleve alapján a helyes kéziszerszámhasználat tőle elvárható.
- [13] A felek abban a kérdéskörben, hogy az alperes eltűrte-e, hogy a csavarok meghúzását a gépkeretre felállással végezzék, ellentétesen nyilatkoztak. Ezért a szakértő e kérdésben nem foglalt állást. Az elsőfokú bíróság tanúmeghallgatásokat foganatosított, mert e feltétel bizonyossága esetén a munkáltató másodlagos felelőssége fennáll. A tanúvallomásokkal azonban az alperes bizonyította, hogy a gépbeállítást a talajon állva kellett elvégezni, és az ezzel ellentétes gyakorlatot nem tűrte el. Zs.I. tanú szerint nála előfordult, hogy a gépkeretre felállt és telefonált, ekkor a munkahelyéről haza is küldték.
- [14] A munkabaleseti jegyzőkönyv, amelyet R.I. állított ki, előírta a fellépő pódium biztosítását. Ugyanakkor R.I. az alperesnél munkavédelmi feladatokat látott el a profilozógép üzembe helyezésénél, és akkor maga sem tartotta szükségesnek a fellépő pódium kialakítását. Arra hivatkozott, hogy akkoriban olyan testalkatú munkavállalók dolgoztak a gépnél, akik a talajon állva is el tudták végezni a munkaműveletet. Az elsőfokú bíróság szerint a munkavégzést oly módon kell előírni, hogy az a biztonságos munkavégzés feltételeinek megfeleljen. A fellépő szükségességéről az ott dolgozó munkavállalók testalkatától függetlenül kell dönten. A bizonyítási eljárás adatai alapján azonban megállapítható, hogy a gépbeállítást a talajról állva el lehetett végezni, és az alperes nem tűrte el az ezzel ellentétes gyakorlatot. A munkavédelmi felügyelő sem állította, hogy a baleset a pódium hiányának a következménye, a pódium felszerelését a jövőre nézve a hasonló munkabalesetek megelőzése érdekében rendelte el. A korábban tartott általános ellenőrzések során a felügyelőségben sem merült fel a pódium használatának szükségessége.
- [15] Az így rendelkezésre álló peradatok mérlegelésével az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes balesetét kizárólag az ő elháríthatatlan magatartása okozta, ezért a keresetet elutasította.
- [16] A felperes fellebbezése folytán eljáró Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.021/2015/3. számú közbenső ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. Megállapította, hogy az alperest 50 %-os arányú kártérítési felelősség terheli a felperest 2011. június 2-án ért baleset következményeiért. Az elsőfokú bíróságot azösszezszerűség vonatkozásában az eljárás folytatására és újabb határozat meghozatalára utasította. Mellőzte a felperes perköltségben marasztalását és az állam által viselendő perköltségre vonatkozó rendelkezést. Megállapította a felek fellebbezési perköltségét.
- [17] A törvényszék szerint az elsőfokú bíróság a kártérítési felelősség jogalapja kérdésének elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, az ahhoz szükséges terjedelemben a peradatok rendelkezésre álltak, ezért a törvényszék állást tudott foglalni arról, hogy az alperest milyen terjedelemben terheli a baleset következményeiért kártérítési felelősség.
- [18] Az elsőfokú bíróság a törvényszék szerint a munkáltató kárfelelősségének fennállása kérdésében a következetes munkaügyi ítélkezési gyakorlatot nem kellően vette figyelembe. A régi Mt. 174. § (1) bekezdés alapján a munkáltatót terhelő objektív kárfelelősségi szabály alól az alperest az általa hivatkozott ok csak akkor mentesíti, ha a terhére a balesettel okozati összefüggésben álló semmilyen körülmény, kötelezettségszegés nem róható.
- [19] Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított kellő jelentőséget annak a ténynek, hogy a munkavédelmi felügyelőség eljárásában megállapította, hogy a fellépő pódium biztosítása szükséges a felperes által a baleset elszenvedésekor működtetett profilozógép csavarjainak biztonságos beállításához. A felperes munkabalesete idején a pódium nem állt rendelkezésre, az alperes a biztonságos munkavégzés feltételeiről, a gépbeállítás szabályszerű technológiai feltételeiről nem gondoskodott,

ennek következménye a terhére esik, ezért az alperes nem tudta magát kimenteni a kárfelelősség alól.

- [20] R.I. - az alperesnél a felperes által a baleset idején működtetett, alkatrészekből összeszerelt profilozógép üzembe helyezésekor munkavédelmi feladatokat ellátó szakember - tanúvallomása is megerősíti a pódium szükségességét, hiszen szerinte a gép végleges üzembe helyezéséhez szükséges volt a pódium, mert a gép végleges engedélyezéséhez olyannak kell lennie a gépsornak, mint a gyárinak, minden berendezésnek és védőeszköznek rendelkezésre kell állnia. A munkavédelmi törvény szerint pedig a pódium egy olyan védőberendezés, ami a végleges üzembe helyezéshez feltétlenül szükséges.
- [21] A szabályszerű technológia biztosításának munkáltatót terhelő kötelezettsége miatt annak a szakértői megállapításnak és az arról szóló tanúvallomásoknak, hogy a gépbeállítást (a csavarok meghúzását) a talajon állva is lehet végezni, nem lehet az elsőfokú bíróság értékelése szerinti jelentőséget tulajdonítani.
- [22] A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 4. § rendelkezései nem teszik lehetővé, hogy a bíróság a munkavédelmi felügyelőségnek a közigazgatási eljárásban tett attól a megállapításától, hogy a gép biztonságos működtetéséhez szükséges a pódium megléte, eltérő következtetésre jusson.
- [23] A munkáltató azon a magatartása miatt, hogy a szabályos munkavégzés körülményeit nem teremtette meg, teljes körűen nem tudta kimenteni magát az őt terhelő objektív kártérítési felelősség alól.
- [24] A kárfelelősség megosztására azonban alapot ad az a körülmény, hogy a munkavállaló terhére a munkavédelmi szakértő véleményével alátámasztottan megállapítható, miszerint a gépkeretre fellépés során a munkavégzéshez használt szerszám közben tartásával saját mozdulata vezetett közvetlenül a baleset bekövetkezéséhez. Ezt a felperesi magatartást a szakértő alapvető szakmai követelményszegésnek jelölte meg figyelembe véve, hogy a felperes esztergályos szakképesítéssel rendelkezik, így saját vétkes közrehatásának is lényeges szerepe volt az őt ért balesetben.
- [25] Következtes a munkaügyi bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a munkavállaló vigyázatlansága, figyelmetlensége, ügyetlensége nem jelenti feltétlenül azt, hogy a károsodásának kizárólag ez az oka. Ha a szakmai szabályszegés, vagy akár attól független mozdulat, magatartás vezet a baleset bekövetkezéséhez, amelynek szabályszerű végzése a munkavállalótól elvárható, az kármegosztáshoz vezet, nem pedig a munkáltató teljes mentesüléséhez. Erre tekintettel a törvényszék a kármegosztás arányát 50 - 50 %-ban határozta meg. Valóban elvárható magatartás lett volna ugyanis a felperes részéről önmaga védelmében a szakmai szabályok betartása, és ennek megszegése a munkáltató kártérítési felelősségét jelentősen csökkenti.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [26] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó határozat meghozatalát kérte. Jogszabálysértésként a régi Mt. 174. § (2) és (3) bekezdésére, a Pp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozott.
- [27] Álláspontja szerint a törvényszék az Mt. 174. § (2) és (3) bekezdését megsértve okszerűtlenül következtetett munkáltatói kötelezettségszegésre, és annak a balesettel összefüggésére.
- [28] A munkavédelmi felügyelőség eljárását és annak megállapításait az elsőfokú bíróság értékelte helyesen. A perben fogatosított szakértői bizonyítás egyértelműen cáfolta azt a felügyelőségi megállapítást, amely szerint a talajról nem volt elérhető a beállítani kívánt csavar. A pódium előírása indokolatlan, szükségtelen volt a felügyelőség részéről, ezért annak hiánya és a baleset között nincs okozati összefüggés. A munkavédelmi felügyelő tanúként előadta, hogy a baleset mechanizmusát a szakértői bizonyítással ellentétben nem vizsgálta. A csavar elérhetetlenségére vonatkozó felügyelőségi megállapítás a felperes nyilatkozatán alapult, azt a gép vizsgálatával a felügyelőség

nem ellenőrizte, így a másodfokú bíróság tévesen hivatkozott a Pp. 4. §-ára.

- [29] A helyszíni szemle során készült videofelvétel kétséget kizáróan igazolta, hogy a beállítani kívánt csavar a talajról könnyedén elérhető volt a felperes részéről is, és a csavar meghúzásához megfelelő erő kifejtésére is képes volt.
- [30] A másodfokú bíróság R.I. vallomásának alaptalanul tulajdonított perdöntő jelentőséget, azt ugyanis a bizonyítékok közül ki kell rekeszteni. A tanútól nem volt elfogulatlan vallomás várható. Az alperes esetleges marasztalása esetén felmerül a tanú felelőssége. A végleges üzembe helyezési engedélyt a tanú adta ki, de a vallomását az is hitelteleníti, hogy a pódium hiányát a munkavállalók testalkatával indokolta. Ezen a gépen az üzembe helyezés során is a felperes dolgozott, tehát az ő testalkata tette volna szükségtelemmé a pódiumot.
- [31] A baleset kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása miatt következett be. A talajról a csavar állítható volt, és teljesen szükségtelen volt a géptestre ezért fellépni. Ha a fellépés közben a szerszámot a felperes leteszi, a baleset elkerülhető lett volna. A felperes a napi életvitel során is gyakorolt íratlan szabályokat szegett meg: a testi épség megőrzése érdekében el kell kerülni minden hegyes, éles tárgy szem irányába történő tartását, főleg mozgás közben. A baleset elsődleges oka a felperes magatartása, és ez az egyetlen oka is a szakvélemény szerint is.
- [32] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős közbenső ítélet hatályában történő fenntartására irányult. Hangsúlyozta, hogy a baleset úgy történt, hogy a szerszámot a bal kezében fogva a fellépés lendülete közben a keze a feje irányában mozgott, így ütötte meg a szemét, nem úgy, ahogy azt az alperes leírta.
- [33] A munkavédelmi felügyelőség által hozott határozatokat a perben nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezek nemcsak a felperes előadásán, hanem az azt elismerő, annak elfogadását aláírásával igazoló alperesi nyilatkozaton is alapulnak. A határozatok egyike ellen sem élt jogorvoslattal az alperes.
- [34] A munkabiztonsági feltételek biztosítása során ergonómiai szempontokat is figyelembe kell venni [a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 19. § (3) bekezdés]. A profilozógép méretállítását tehát a talajszinten állva átlagos testméretű, vagy annál kisebb munkavállalónak is el kell tudni végeznie. Tény, hogy a munkáltató nem biztosított fellépőt, ennek használatát csak a balesetet követően írta elő, ezzel tett eleget az Mvt. 28. § (2) bekezdése és a fellépő kialakításáról szóló nemzeti szabvány rendelkezésének.
- [35] A munkáltató kockázatértékelése nem tartalmazta a profilozógépsor üzemeltetésére, beállítására, karbantartására vonatkozó kockázatok konkrét meghatározását az Mvt. 54. § (2) bekezdésébe ütközően. Ebből kifolyólag a fellépő veszélyforrásokról és kockázatokról a munkavállalók nem kaptak tájékoztatást és oktatást. Nem tiltotta továbbá semmilyen szabály a géptesten kb. 70 cm magasságban elhelyezkedő 12 cm széles peremre történő fellépést.
- [36] A felperes azért tartotta a fellépés során a villáskulcsot a kezében, mert a munkáltató nem biztosított olyan eszközt (például szerszámtartó öv), amelyre a villáskulcsot belehelyezhette volna.
- [37] A balesetet el lehetett volna kerülni védőeszköz, szerszámtartó öv, vagy segítő személyzet, pódium használatának előírásával.
- [38] Ruff István vallomását helytállóan értékelte a törvényszék, elfogultságára a peradatokból nem lehet következtetni.
- [39] A szakvéleményből is megállapítható, hogy a baleseti helyszín megváltozott, a profilozógépsor átalakításra került, így a szemle nem a balesetkori állapotot tükrözte. A szakértő tehát nem olyan gépet vizsgált, mint amelyen a baleset történt, és nem ott, ahol az a balesetkor állt.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [40] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

- [41] A Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 272. § (2) bekezdés alapján értékelt, a 272. § (1) bekezdésben foglalt határidő alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján bírálhatta felül a Pp. 275. § (2) bekezdés alapján. Ezért a fenti határidőn túl benyújtott „felülvizsgálati kérelem-kiegészítés” nem volt értékelhető.
- [42] A törvényszék az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperes 50 %-os kárfelelősségét az Mt. 174. § (1) és (2) bekezdése, valamint a Pp. 4. § alapján állapította meg. Döntése meghozatala során az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelte ugyanis a munkavédelmi bírságot kiszabó felügyelőségi határozatot, R.I. tanúvallomását. Helytállóan hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére, ebből következően az Mt. 174. § (2) bekezdés alapján az alperest terhelő kárfelelősségről levont jogkövetkeztetés helytelenségére.
- [43] A Pp. 4. § (1) bekezdés alapján a bíróságot a határozatának meghozatalában más hatóság döntése, vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. A perben lefolytatott szakértői és tanúbizonyítás eredményét figyelmen kívül hagyva tulajdonított jogsértően döntő jelentőséget a törvényszék a munkavédelmi felügyelőségi határozatban foglaltaknak. Az elsőfokú bíróság az eljáró munkavédelmi felügyelő meghallgatása és a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény, valamint a szakértő személyes meghallgatása alapján megalapozott döntést hozott. Ítéletében a per adataival alátámasztottan kitért arra, hogy a munkavédelmi felügyelőségi eljárásban tett megállapítások miért nem voltak a perben figyelembe vehetők, köztük a felperesnek a bizonyítási kísérlet nem megfeleltetésére, az akkor rekonstruált és a valós baleseti körülmények eltérőségére vonatkozóan. A perben a szakértő személyes meghallgatásával, a felperes szembesítésével alátámasztott, jogszerűen aggálymentesnek elfogadott igazságügyi szakértői vélemény cáfolta a munkavédelmi felügyelőség megállapítását, miszerint a balesethez vezető munkafeladat (a profilozógép csavarbeállítása) elvégzéséhez a fellépő pódium biztosítása szükséges volt. Ennek ellenkezőjét továbbá nemcsak a felperes balesetét követően, hanem azt megelőzően az alperesnél dolgozó munkavállalók vallomása is alátámasztotta.
- [44] R.I. tanúvallomásának sem lehetett a másodfokú bíróság szerinti perdöntő jelentőséget tulajdonítani. A vallomása értékelése során figyelemmel kellett lenni arra, hogy a perbeli profilozógép végleges üzembe helyezéséhez a fellépő pódiumot ő nem írta elő, vallomásában ugyanakkor ettől ellentétesen már a pódium szükségességéről nyilatkozott, és arra sem emlékezett, hogy a gép végleges üzembe helyezése a balesetet megelőzően megtörtént (jegyzőkönyv). Az elsőfokú bíróság helyesen értékelt a tanú azon nyilatkozatát, amely a szerinte ideiglenes üzembe helyezéskor a gépet üzemeltető személyzet testalkatára vonatkozott.
- [45] A fentiek alapján az alperes a felülvizsgálati kérelmében alappal hivatkozott a Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértésére a bizonyítékok mérlegelése során, és ennek alapján az Mt. 174. § alkalmazásával levont téves jogkövetkeztetésre, a baleset kizárólagos oka a felperes magatartása volt. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozottak pedig a Pp. 275. § (2) bekezdés alapján nem voltak figyelembe vehetők.
- [46] Minderre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Záró rész

- [47] A Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte a Kúria a pervesztes felperest az alperes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

- [48] A felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán a le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.
- [49] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. június 29.

**Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián Blanka s.k. bíró,
Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró**

dr.

A kiadmány hitelül:
Nné
tisztviselő